

JAN DE LICHTTE

EN ZIJN ZWARTE ROVERBENDE

door

HANS VAN HORENBEEK.

EERSTE HOOFDSTUK.

JAN DE LICHTTE.

In de eerste helft der 18e eeuw stond in het oude graafschap Aalst, aan de noordzijde, een kasteel, of beter de ruïne van een kasteel. Want, ofschoon het slot bewoond werd, getuigden toch de verbrokkelde muren, de verweerde torentjes, de met planken dichtgenagelde vensters der zijgebouwen, de verwaarlozing van het voorhof en 't voormalige park, dat de eigenaar niet in staat was weerstand te bieden aan de verwoestingen van de tijd. Ja, dat baron Jehan de Creil geldgebrek leed, bewees ook het armzalig aantal bedienden. Lambrecht, de portier, moest ook de magere knollen in de stal verzorgen, de koets oppoetsen, de hof bewerken, de bomen snoeien en daar de brave man nog hinkte en reeds ver de zes kruisjes voorbij was, gingen al deze verschillende bezigheden hem maar langzaam van de hand.

De baron hield er ook enige krijgslieden op na, maar 't was voor de veiligheid van het slot zeer geraden, dat er nooit een vijandelijke macht voor de in puin vallende muren verscheen, al zou deze slechts uit tien boeren van 't omliggende bestaan hebben. Die krijgslieden moesten ook andere karweitjes verrichten. Zo beproefde Dick, die wel op zijn strijd lustigheid pochte, maar nooit een gevecht gezien, laat staan medegestreden had, zijn krachten dikwijls op de vloer, gewapend met borstel of dwell.

Martin, zijn gezel, moest menige keer zijn verroest geweer in de hoek der keuken zetten, om aan 't braadspit te draaien, terwijl een derde slotverdediger, Rolf, deeg kneden kon als de beste bakker.

Ofschoon Jehan de Creil dus arm was als de mieren, herbergde zijn vervallen kasteel een grote schat. Waarlijk zo mocht Aleida, 's barons dochter, genoemd worden. De schoonheid der vijf en twintigjarige maagd dreigde hier in dit woest, somber verblijf, uit te bloeien, gelijk de bloemen daar in de gaten der verweerde muren. Wat betekende haar schoonheid, zo haar vader niet in staat was zijn

blazoën te verheffen en een adellijke jongeling met eer en pracht te ontvangen? Ja, Mathilde, de bejaarde dienstmeid — kamenierster — juffer van gezelschap, had de jonkvrouw verteld van een gesloten verdrag, toen haar zalige moeder, de edele barones nog leefde, een verdrag waarbij de kleine Aleida beloofd werd aan een knaap uit een adellijk geslacht. Maar wie zou aankloppen bij de intussen tot de bedelstaf verarmde heer om hem aan dat verdrag te herinneren? En inmiddels verliepen droevig de jaren, want de baron was voor niemand een aangenaam gezelschap.

**
*

Op een herfstnamiddag van het jaar 1744, zat baron Jehan de Creil alleen in zijn bijzonder vertrek, dat in vergelijking met de toestand van het kasteel, er nog tamelijk wel gestoffeerd uitzag. De man werd door reumatiek geplaagd en deze kwaal werkte verre van gunstig op het humeur van de zestigjarige kasteelheer, wiens luim ook in gewone omstandigheden niet aangenaam was.

— Martin, riep hij luide, Martin, leegloper, vadsigaard, opeter, Martin!

De dienaar, die deze naam droeg, trad bevende in de kamer.

— Moet ik weeral wachten? gromde de meester. Zet uw lange oren open en luister wat ik u te zeggen heb. Zie mij aan, dromer; ge denkt aan niets dan aan slapen, eten, drinken en lui zijn, niet waar, vlegel!

— Ja, edele heer... neen... neen... ik meen... ik wil zeggen, stotterde de verlegen bediende, die onder de strenge blik van de tiran niet wist, hoe zijn zinnen stonden.

— Ziet ge wel, dat ge met uw gedachten weer ver van hier zijt! Hangen moest ge!

— Ik luister, heer. Ik ben geheel en al gehoor, stamelde Martin.

— Straks zal hier een edelman komen.

— Een edelman, heer?

— 't Is niet nodig mijn woorden te herhalen, papegaai! Spreek, als ik u vraag. Wie zal er dus hier komen?

— Een edelman, heer, straks zal hij...

— O gij babbelwif, sloddermuts. Ge moet mijn woorden niet herhalen. Waar zit uw verstand? In uw benen, niet waar?

— Neen... genadige meester... neen...

— Ik zeg ja, ja, ja, in uw benen, lafaard, potuil! Ik wil, dat ge ook «ja» zegt! Uw meester tegenspreken!

— Ja heer... in mijn benen... ik meen...

— Maak u weg, boef, nagel mijner doodkist! Roep Dick. Och, wat een mens toch al tegenkomt met zulk gebroed! Wie heeft zo iets ter wereld gebracht!

Met een machtig gevoel van blijdschap stond Martin zijn post af aan zijn rampzalige gezelschap.

— Allo Dick, de brombeer roept u. 't Zit scheef.

— Mij? riep de ander verschrikt.

— Ja, u, en pas maar op, dat hij u de kop niet inslaat; 't is afschuwelijk mis met de oude vandaag.

Sidderend ging de knecht zich blootstellen aan 't bombardement.

— Ik moet zeker wachten, tot het u belooft te komen, niet waar? bulderde de baron.

— Ik ben hier al, edele heer.

— Denkt ge misschien, dat ik uw lange oren, kromme neus en wijde gaapmond niet zie? Als ik zo lelijk was, voor de duivel, 'k werd kluisenaar, 'k zou me in de wereld niet meer durven vertonen. 't Is waarachtig niet nodig te zeggen, dat ge er zijt. Ik zie, hoor het, ja, ik voel en ruik het. En luister nu! Straks komt hier een edelman. Breng hem dadelijk bij me, verstaat ge?

— Ja, edele heer.

— 't Is geraden ook. En wees dan eens wat gemanierder. En laat me nu alleen!

— Zoveel geweld voor een boodschap van drie woorden, dacht Dick in 't weggaan. Ik lelijk? 'k Zou niet gaarne ruilen, want hij is te monsterachtig, om dood te doen.

Op 't zelfde ogenblik vertoonde zich aan de slotpoort een zonderlinge man, die wenste binnengelaten te worden.

Lambrecht, de portier, bezag verwonderd de grijsaard, die in de ene hand een pak en in de andere een gaanstok droeg.

— Wie zijt ge? vroeg de dienaar.

— Hec ommum si vipire dolomoro, brabbelde de vreemdeling. Ik ben een wonderdokter en, daar ik vernomen heb, dat uw meester zeer aan rheumatiek lijdt, ben ik gekomen, om hem mijn diensten aan te bieden.

— Dan zult ge welkom zijn. De baron wordt tegenwoordig fel door zijn kwaal geplaagd en kondt ge er hem voor goed afhelfen, 't ware voor hem en ook voor ons een grote verlichting. Maar ik waarschuw u, hij is buitengewoon lastig. Hij heeft reeds zijn kruk op de rug van een bediende in stukken geslagen.

— Kop ommom si vipire, mompelde de geneesheer. Breng me maar bij uw meester. In een half uur is hij gezond.

— Ga dan maar over het voorhof naar de deur links. Daar zult ge wel iemand vinden, die u verder geleidt.

De aesculaap volgde de aangewezen weg en hield in het openen der bedoelde deur dezelfde aanspraak tegen Dick.

— Ik zal u aandienen, al krijg ik misschien honderd vloeken naar 't hoofd. Maar de hoop, dat ge hem zult genezen, geeft me moed.

De dienaar tikte op de deur.

— Kom binnen, schelm, rustverstoorder! riep de baron, en toen 't angstige gelaat van Dick zich vertoonde, bulderde hij voort: Doe dan toch die deur toe! Meent ge, dat ik in de trek wil zitten?

— Genadige meester, stamelde de verschrikte man.

— Doe de deur open! donderde de ander. 't Is hier om te stikken. Oh, gij beul, hangen moest ik u, hangen aan de hoogste toren van mijn slot. Waarmede komt ge me lastig vallen? Allo spreek op, sta daar niet zo als...

— Ik kom u..., wilde de dienaar beginnen, maar hij mocht de zin niet voleinden.

— Gij onbeschofte vlegel! klonk het nu, kunt ge mij niet laten uitspreken? En zulk gespuis heb ik onder mijn bevelen, zulke schavuiten maken mij 't leven ondragelijk! Waarom geef ik u de raven niet tot spijs? Zult ge haast zeggen, waarom ge uw lelijke snuit hier steken komt? Moet ik nog langer op uw dom wezen zitten staren?

Ongelukkiglijk voor de dienaar werd zijn meester door een nieuwe aanval zijner kwaal geplaagd. De verbolgen baron greep een beker, die op een tafeltje bij hem stond en wierp die de rampzalige man naar 't hoofd, tierende:

— Uit de voeten, vervloekte leegloper, galgenaas!

Dick liet het zich geen tweemaal zeggen.

— Hij gelijkt wel een razend beest, zei hij tot Martin. Ik vertoon me vandaag niet meer. 't Scheelde weinig of ik kreeg zijn beker tegen mijn kop.

— Toch moet ik bij hem zijn, verzekerde de dokter.

— Doe wat ge wilt, maar u aandienen voor geen geld van de wereld, hoor! sprak Dick beslist.

— En ik evenmin! voegde Martin er bij.

Andere krijgslieden kwamen toegelopen, maar niemand had lust de leeuw in zijn hol te gaan opzoeken.

— Dan ga ik onaangediend! besloot de heelmeeester. Wijs me maar de weg.

De baron kromp zich ineen van de pijn. Eindelijk bedaarde ze wat, juist toen de dokter de kamer zonder kloppen binnentrad.

— Wel, Satan! riep de edelman. Nu ben ik niet vrij meer ook! Wie zijt ge, lompe boer? Ga uit mijn ogen!

— Ik kan moeilijk beide dingen doen, zei de ander bedwaard. Hoe wilt ge dat ik u zeg wie ik ben en onmiddellijk wegga? Ik ben de eerste de beste niet!

— En dat komt mij beledigen, mij, baron Jehan de Creil! Lomperiken, schelmen, ezels, bandieten, leeglopers, waar blijft ge, om die vermete leeuw in de donkerste kelder te werpen?

— Ik ben niet gekomen, om in de kelder gesmeten te worden, maar om u te genezen. Ik ben een beroemd wonderdokter.

— Ha, genees me dan rap, want mijn poot laat mij geen ogenblik rust. Maar zo ge faalt, sla ik u de kop af!

Juist vertoonden Dick en Martin zich, op 't geroep toegeschoten.

— Geen getuigen! verklaarde de heelmeeester. Mijn remedie is een geheim.

— Scheert u weg, uilskuikens! gromde de baron en ogenblikkelijk verdwenen de dienaren.

De dokter haalde een vlijmend mes te voorschijn, nadat hij het rechterbeen van de lijder ontbloot had.

— Niet kerven! tierde de Creil angstig.

— Zo ik uw been ineens afsneed, heer baron, dan zou het geen pijn meer doen. Of, beter nog, indien ik u met gans uw oude knokenkas naar de andere wereld zond, dan waart ge van alle rheumatiek bevrijd en telde 't mensdom een grote schelm en uitzuiger minder.

De baron, verplet, woedend, wilde aan 't schreeuwen en razen gaan, maar de vermeende dokter legde hem de hand op de mond, zeggende:

— Geen kreet, geen zucht zelfs, of 't gaat er door.

Dan wierp hij hoed, pruik en mantel weg en veranderde zich zo in een flinke jongeling, recht en kloek van leden.

— Jan De Lichte, stamelde Creil.

— Ja, Jan De Lichte wiens dood ge gezworen hebt. «Komt ge hem in mijn gebied tegen, sla hem dood als een hond!» zo hebt ge aan uw boeren bevolen. Ik moest u eigenlijk van kant maken, maar ik zal genadig zijn. 'k Kom u tonen, dat ik u niet vrees. Onderneem niets tegen mij, of, nadat ik u aan een der torens opgehangen heb, steek ik geheel uw kot in brand! En nu, vaarwel, wees gewaarschuwd. Durft ge een woord te roepen, dan snel ik terug en steek u mijn mes in 't hart.

De jongeling herstelde zijn vermomming, en eer de baron weer van zijn schrik hersteld was, had de stoutmoedige indringer met zijn gewaand latijn reeds het slot verlaten.

Maar toen kreeg Jehan de Creil een aanval van vreselijke razernij. Hij greep zijn kruk, strompelde naar de gang, riep, schreeuwde, vloekte, sloeg, op gevaar af te vallen, met zijn stok naar de knechten en eindigde al dit spektakel met 't bevel:

— Zadelt de paarden: wij moeten Jan De Lichte vangen. Stomelingen, waarom hebt ge hem laten vluchten!

Jan De Lichte! die naam verwekte schrik. Was de gevreesde vechter en rover hier geweest? Eindelijk ging Martin een licht op.

— Was die dokter Jan De Lichte? vroeg hij ontsteld.

— Ja, ezel! Waarom hebt ge dat niet gemerkt? 'k Zou in mijn eigen kamer, ja, in mijn bed vermoord worden! En daarom betaal ik zulke uilen, zulke verwenste lafaards! Zijn de paarden haast gezadeld?

De bedienden stoven uiteen.

— Hier Dick. Loopt ge weeral weg, bang wijf! Help mij, ik ga mee...

— Mee? vroeg de dienaar, die, zo de bliksem voor zijn voeten

gevallen ware, niet meer verbaasd zou gestaan hebben.

— Ja, vervolgde de baron, ik ga mee. Ik zal u 't voorbeeld geven, lafaards. Haal mijn zwaard en mantel!

't Duurde niet lang of de kleine bende was in 't zadel. Met de grootste moeite had men de Creil op zijn ros geheven. Hij raasde en vloekte van spijt, woede en pijn.

— Vooruit! gebood hij.

Het slot was omgeven door een groot bos. In een der dreven bemerkte men een man.

— Ginds! kreet de baron op de persoon wijzende.

Men reed er zo rap mogelijk heen.

— Heila! riep de Creil.

De jongeling zag om.

— 't Is hij niet, vervolgde de aanvoerder spijtig, en tot de wandelaar vervolgde hij:

— Hebt ge hier niet een grijsaard gezien?

— Met een wijde mantel? In de ene hand een stok en in de andere...

— Ja, ja! onderbrak de baron ongeduldig. Waar is hij, toe, vertel op, domme vlegel!

— Langs daar vertrokken! antwoordde de ander kalm, een open plek, met lang gras begroeid, aanwijzende. Hij kan nog niet ver zijn.

— Vooruit! beval de Creil.

De paarden draafden voort, maar o wee, plotseling zonken de paarden halverwege in 't slijk. Dat verraderlijke, lange gras verborg een moeras, waarin mensen en dieren nu rondwentelden.

Een luide schaterlach weerklonk. Onwillekeurig zag de baron om. Ginds stonden twee personen: de jonkman, die hem naar 't moeras gezonden had, en de grijsaard, de gewaande wonderdokter.

Met de grootste moeite geraakten de ruiters en paarden aan de kant. De schuldigen waren toen verdwenen.

De Creil kon geen woorden vinden, om zijn razernij uit te drukken. Natuurlijk droegen zijn bedienden van alles de schuld. Ze hadden de dokter binnengelaten, zonder Jan De Lichte te herkennen, nu wisten ze niet, dat het lange gras een moeras overdekte.

— Ik wist het wel, zei Dick tot Martin, zo goed als gij allen, maar wie dacht er aan op dat ogenblik? God beware mij voor die Jan De Lichte. We zullen daar nog van horen! Maar wat kan hij hier verrichten?

Beslijkt, teleurgesteld, beschaamd keerde de kleine troep naar het slot terug.

Zelfs de beminnelijke Aleida was niet in staat de woede van de baron te stillen, wat ze ook deed, en toen er aan 't vloeken en 't razen geen eind kwam, keerde ze droevig en bekommerd om 't zieleheil van haar vader, naar haar vertrek weer.

TWEEDE HOOFDSTUK.

DE SAMENZWERING.

— De oude grombeer heeft een goede les gehad, zei Jan De Lichte, snel met zijn gezelschap voortstappende. Dat zal hem leren mij overlast te doen.

— Wat spartelden ze in de modderpoel! sprak zijn makker spottend.

— Ze zullen lachen te Boechout, als ze 't horen.

— 't Zal uw zaak geen kwaad doen.

— Waarachtig neen! IJzeren Simon, ik kan u vertrouwen niet-waar? sprak De Lichte, stilstaande. Evenals ik, vervolgde hij, haat ge de kapitein, is het niet zo?

— 'k Veracht hem, 'k wens zijn dood! verzekerde de man, die we als de IJzeren Simon hoorden aanspreken. Hij moet uit de weg, want hij is in staat zich te verrijken met onze hulp en dan ons allen te verraden.

— Simon, als ge me helpt, om kapitein te worden, zult ge 't u nooit beklagen, hernam De Lichte op sluwe toon.

— Ge zijt er de aangewezen man voor!

— Niet waar?

— Ge zijt stout, slim, dapper, alles wat we van een goede hoofdman verwachten kunnen.

— En van jongsaf aan 't vak gewoon. Waar we nu vergaderen, Simon, daar werd ik geboren. Luister:

't Huis was eigenlijk een verlaten pachthoeve. Vroeger had men er twee Franse krijgsoversten vermoord. De stomme boeren zeiden natuurlijk, dat 't er spookte en de schimmen der gedoden iedere nacht in de woning verschenen. Maar mijn ouders vreesden geen geesten, waarachtig niet! Ze nestelden zich daar, ontvingen er allerlei rondreizenden, leurders, zangers, vertinners, van wie ze 't gestolen goed opkochten. In zulk een midden zag ik 't licht. Toen ik zeven jaar was, toonden mijn vader en moeder met fierheid het brandmerk op hun schouder, dat ze van de beul van Gent ontvangen hadden. Volg ons voorbeeld, zeiden ze, 't is beter dan werken, 't is gemakkelijker. En zo'n brandmerk, ja, dat doet een ogenblikke zeer, maar 't is 't piepen niet waard en weegt niet op tegen een gemakkelijker en vet leventje. Simon, ge moet dus niet meer vragen. Als knaap ging ik mee op rooftochten, kroop door de schouwen, de gebroken vensters, geboorde gaten, om dan de grendels weg te schuiven. En, zonder boffen, Simon, 'k was, ofschoon jong, al gauw een der moedigsten. Ge begrijpt dus wel, dat ik alle geheimen van 't vak ken!

— En een goede kapitein zou zijn, vleide zijn makker.

— Deze avond ga ik mijn mannen kiezen.

— Ja, maar voorzichtig! Moest de baas er iets van bemerken, hij stak u omver.

— Zo rap niet. 'k Ben geen kind, geen oud wijf. 'k Heb staal in mijn bloed!

— Ja, maar de Egyptenaars zijn aan de baas gehecht.

— Ze zijn in de minderheid.

— 'k Zeg niet, dat ge ongelijk hebt. Ge kunt meester worden, maar kies uw mannen goed. Overleg wel.

— 'k Zal goud laten zien.

— Goud? Hebt ge goud! riep Simon driftig.

— Nog niet, maar t' avond zal ik er hebben.

De eerste boer, die ik tegenkom, moet er aan. En twee, vier, vijf ook, maar geld moet ik hebben. Kapitein zal ik worden!

Weer stapten de schelmen snel voort, de weg naar Velzike op. Terzijde van de baan stond eenzaam een pachthoeve.

Jan De Lichte wees er naar en sprak:

— We gaan daar eens zien.

Beide mannen sloegen 't pad in, dat naar de hofstede leidde. Onbeschroomd gingen ze naar de deur en begonnen luide een «Onze Vader» te bidden, met de armen wijd uitgestrekt, als waren ze schamele bedelaars.

Een vrouw kwam naar voren.

— Een aalmoes, als 't u belieft, kermden de kerels. Heb deernis!

— Kom maar binnen, nodigde de boerin, innerlijk bevreesd van het tweetal en hopend door vriendelijkheid hun gunst te winnen.

Jan De Lichte en zijn gezelschap lieten zich geen twee maal nodigen. Snel zag de eerste de kamer rond. De boer, een man van middelbare leeftijd, zat in zijn zetel bij de stoof, terwijl een zoon of knecht aan tafel bezig was met een homp brood en spek naar binnen te werken.

Men wenste elkaar een goede avond.

— Ge de bekker, mi de knul, kanti (1), zei De Lichte.

Simon begreep hem, greep de niets vermoedende boer aan, terwijl Jan De Lichte als een tijger de knecht besprong. Deze, een kloeke jongeling, herstelde zich spoedig van zijn schrik, en bood een hevige weerstand. De vrouw schreeuwde en gilte en De Lichte, begrijpende, dat ze hulp zou halen, omklemde met beide handen de hals van zijn slachtoffer en verwurgde hem. Dan snelde hij naar de vrouw, sloeg ze ten gronde, zodat de arme boerin bezwijmd op de vloer lag. Inmiddels hield Simon de baas in bedwang.

De landbouwer kermde om deernis.

— Ach, dood mij niet! Heb medelijden, ik heb u toch niets misdaan.

(1) Gij de boer, ik de zoon, spoedig.

— Ik schenk u het leven, op een voorwaarde, zei Jan De Lichte. Ik moet vijftig pond groot hebben.

— Zoveel heb ik niet, stamelde de boer angstig. Waarlijk.

— We gaan niet veel tijd verliezen, viel de ander hem ruw in de rede.

Met een duivelse trek op 't gelaat, en ogen, van gouddorst fonkelende, legde hij 't koude lemmer van zijn mes op de hals, terwijl Simon zijn dolk boven de vrouw hield.

— Zie, sprak De Lichte, ge hebt nu te kiezen, maar snel. Toestemmen of 't gaat er door!

— Houd op, houd op, om Gods wil! kreet de landbouwer. Ge zult het hebben. Ach, mijn arme vrouw!

— Uw wijf is niet dood, maar ge zult haar vergezellen naar de andere wereld, zo ge me niet seffens 't geld voortelt, riep Jan met een geweldige vloek.

— Volg mij, stotterde de boer, schuw naar de vervaarlijke wapens ziende.

— Ja, ze zijn scherp. Wat rapper! zei IJzeren Simon.

— Me nek de poen (1), beval De Lichte, de boer naar een opvertrek volgende.

Bevende stak de baas de sleutel op een koffer. Maar zijn hand sidderde zo, dat het ijzer van sleutel en slot tegen elkander kletterde.

— 'k Zal u helpen, gromde de rover, wie dat alles veel te lang duurde.

Terwijl hij met de ene hand de boer in bedwang hield, opende hij met de andere de koffer. Met een oogopslag zag hij een lijnwaarden beurs die hij driftig greep.

— Deernis, kreet de landbouwer, ze bevat mijn pachtgeld. 'k Zou een verloren man zijn.

— Tut, tut, zei De Lichte, ze bevat weinig meer dan vijftig pond groot. 't Is het mijne.

In twee, drie sprongen was hij weer in de keuken.

— 't Maast genekt! we fokken voort (2), riep hij tot zijn handlanger.

Beide schelmen vloden ijlings heen.

— 'k Zal deze avond 't goud voor de ogen onzer mannen laten dansen! sprak Jan, op een goede afstand der hoeve eindelijk wat adem scheppende.

Hij opende de beurs, liet de muntstukken klinken, deed er een goede greep in en reikte die aan Simon over, met de woorden:

— Dat is een voorschot voor u. En nu, rap weg van hier. 't Wordt gelukkig al donker. Binnen een uur zijn we bij moeder Livina.

(1) Ik neem het geld.

(2) 't Is genomen, trekken we voort!

De bestolen boer liep jammerlijk door het huis. Zijn echtgenote lag daar bezwijmd en de landbouwer wist in de eerste ogenblikken niet, wat te doen, om haar terug tot bezinning te brengen.

Eindelijk ging hij water en azijn halen en slaagde erin, zijn vrouw weer bij kennis te doen komen.

Dan viel zijn oog op de knecht.

— Dood! kreet hij, het paars en blauw gelaat bemerkende.

— Wat is er gebeurd! riep de bazin verdoofd, maar zich alles eensklaps herinnerende, kermde ze: Rovers, moordenaars! En, H. Anna, mijn patrones, Louis is dood!

De hofstede stond er eenzaam. Vanwaar zou er hulp komen? De landbouwer leidde eerst zijn echtgenote naar bed, waarna hij naar buiten liep.

Een kwartier later kwam hij met drie werklieden terug.

— Laat ons Louis te bed leggen, zei hij, maar een der anderen viel haastig in, terwijl hij herhaaldelijk het kruisteken maakte:

— Neen, neen, baas, dat mag niet! Alles zo laten, in afwachting van 't gerecht. Ik zal naar het dorp gaan.

— Loop dan haastig, Dries. Ach, ik ben geheel geruïneerd. Ze hebben mijn geld mee. En baron de Creil, die van geen uitstel wil weten. Hij zal me ongenadig de baan opjagen, en mijn bezittingen verkopen. Doemnis, eerst de verwoestingen door de Franse troepen en nu dit nog. En dan Louis, mijn brave knecht, dood, verwurgd!

Ten prooi aan al zijn verdriet, liet de rampzalige boer zich in zijn zetel vallen en snikte als een kind.

**
*

We zullen nu 't gerecht laten komen, om de lijkschouwing te doen, we zullen de vermoorde te bed laten leggen en de ondertussen toegestroomde boerinnen haar gebeden laten prevelen.

In gedachten willen we de vergaderzaal der rovers bezoeken.

Uit 't gesprek tussen Jan De Lichte hebben we gehoord, dat de twee bandieten deel maakten van een bende, die onder gezag van een kapitein stond. Tot die bende behoorden allerlei slag van leurders, ketellappers, vertinners, leeglopers, mensen van de laagste soort, levende zonder Goddelijke of menselijke wetten. 't Was een gunstig ogenblik voor zulk gespuis.

België behoorde aan Oostenrijk in die tijd.

De Fransen voerden oorlog met Oostenrijk en waren ons land binnengevallen. Na veel geplunderd en verwoest te hebben, trokken die onwelkome gasten naar Holland, Oostenrijks bondgenoot. Toch bleef ons land onder hun macht. Eigenlijk gezag bestond er echter niet en regeringloosheid werkt natuurlijk de bandieterij in de hand. De rovers hadden dus bijna vrij spel. Zij verenigden zich tot troepen en liepen Oost- en West-Vlaanderen en Brabant af.

Een dier benden en wel een der beruchtste bezat haar hoofd-

kwartier in de verlaten hoeve, die wij Jan De Lichte hoorden aanduiden als zijn geboortehuis. Zij stond op de wijk Boechout onder de gemeente Velzike. Een vrouw en haar dochter hielden er een herberg, welke door elk treffelijk mens geschuwd en gevreesd werd.

Zoals wij vernamen, heerste er ontevredenheid over de hoofdman en Jan De Lichte wilde hiervan gebruik maken, om zich zelf tot kapitein op te werpen.

Na deze korte, maar noodzakelijke afwijking keren wij tot ons verhaal terug.

**
*

Livina en haar dochter Mie hielden de herberg, die geen naam droeg, maar welke de ingewijden aanduidden als «ons kot».

Op de avond van die dag, waarop baron de Creil het onaangenaam bezoek ontving, hetwelk wij mededeelden, zat Livina achter haar toog.

Het was een akelig verblijf met de naakte en verfloze wanden, de lemen vloer, de wrakke meubels, vooral nu het spaarzaam verlicht werd door een walmend olielampje.

Er bevonden zich een zevental klanten, ruwe, haveloze kerels, kloek van leden, velen met een verdierlijkt gelaat, waarop de ondeugd als te lezen lag, en allen geweldig in hun spreken en woest in hun gebaren. Het gesprek, dat tamelijk levendig was, verstomde een wijle, toen Jan De Lichte en IJzeren Simon binnentraden.

— Drink! riep de eerste, terwijl hij met een blik het gezelschap monsterde.

't Moest zijn, dat de uitslag van zijn onderzoek hem voldeed, want een tevreden glimlach speelde om zijn lippen.

Toen Livina hem het gevraagde overreikte, wierp de jongeling een goudstuk op de toog.

— Goud! riep een der herbergbezoekers.

— Ja, Breteur, ik haat armoede, antwoordde De Lichte.

— Goud! herhaalde een ander. En toch zijn de zaken slap.

— De zaken zijn niet slap, hernam Jan listig, maar...

Hij hield op, als wilde hij ieder voor zichzelf de zin laten vol-eindigen.

— Welnu! vroeg een man, met een donker gelaat en zwarte haarbos, waaraan hij zijn bijnaam de Moor te danken had. Wat bedoelt ge met uw maar?

— Ik heb goud, hernam De Lichte. Kom, bazin, schenk de vrienden in. Ik trakteer.

— Bravo! klonk het van alle kanten.

— Als de baas mij geen werk geeft, zoek ik het zelf, pochte Jan. Men ziet mij toch al aan als kapitein, want waarom zou anders baron de Creil, ge weet wel, die oude vos, die duitendief en uitzuiger, waarom, zeg ik, zou hij anders de boeren tegen mij opgeruid hebben?

Maar 'k heb hem de schrik in 't bloed gejaagd.

En nu vertelde hij snoevend zijn bezoek aan de oude edelman.
Dikwijls weerklonk een luid gelach.
De glazen waren leeg.

— Vul! beval de overmoedige jongeling. Ik ben er goed voor, — en hij liet zijn muntstukken rinkelen. — Wie in 't ronde, ging hij voort, weet waar de vette potten zitten? Onze kapitein is een flauwe-rik en, bovendien, hij is oneerlijk; hij bedriegt ons. Zegt, mannen, wie houdt 't grootste deel voor zich?

— De baas! donderde het.

— Is dat eerlijk?

— Neen! 't Is schande! We verdragen het niet langer! Er moet een eind aan komen! klonk het verward dooreen.

De ogen van De Lichte glinsterden.

— Mannen! riep hij, wilt ge een andere baas, een die u veel werk geeft en eerlijk de buit verdeelt? En, die in plaats van uw onderdrukker, uw vriend is! Een, die altijd aan 't hoofd zal staan, om 't gevaar te trotseren, maar niet laf achterblijft, wanneer de bende een aanval waagt?

— Ja, ja! stormde het.

Maar een der oudsten stond op en sprak op kalme toon:

— Kameraden, 't loopt niet, zoals het moet. Ik ben tegen de kapitein en waarlijk, ik zou liever Jan De Lichte in zijn plaats zien. Maar zo wij deze wens willen vervullen, moeten wij voorzichtig te werk gaan. Onze bende bevat tamelijk veel Egyptenaars. Onze baas is ook een Egyptenaar en mag op hun steun rekenen. Denken wij daaraan.

— Maar ze zijn verre in minderheid, onderbrak een uit de hoop.

— 'k Weet het, Lange Gabriel. En we kunnen hen overwinnen, maar niet in overijling. 't Is dat, wat ik u onder 't oog wil brengen. Voorzichtig, voorzichtig!

— Jan de Poeldenier heeft gelijk, zei De Lichte. Maar luistert, mannen, ik zal u een voorstel doen. Is de baas uit de weg, dan mogen de Egyptenaars eens kwaad zien, maar verzetten zullen ze zich niet meer. Ik neem op mij, de kapitein te doden, ik, gans alleen.

De mannen sprongen op.

— Gij?

— Alleen?

— Weet, dat hij sterk en slim is.

Zo riep men.

— Dat alles weet ik, hernam de jongeling. Toch zal ik woord houden. Welnu, mannen, zweert ge me trouw op deze voorwaarde?

Allen waren bereid.

Nr. 1

EERSTE JAARGANG

6 OCTOBER 1948

GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE

PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van

«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN

(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

HANS VAN HOORENBEEK

JAN DE LICHTTE
en zijn zwarte Roverbende

VLAAMSE BOEKHANDEL — ANTWERPEN

HANS VAN HORENBEEK

JAN DE LICHTE

gevolgd
door

ABEL POLLET

VLAAMSCHE BOEKHANDEL — ANTWERPEN

HANS VAN HOORENBEEK

— *Abraham Hans* —
JAN DE LICHTTE
EN ZIJN ZWARTE ROOVERBENDE

gevolgd door

ABEL POLLET
EN DE BENDE VAN HAZEBROEK

==

INHOUDSTAFEL

Jan De Lichte

	Blz.		Blz.
Jan De Lichte	3	LXVI De geschaakte	282
De samenzwering	6	LXVII Een misdadig plan	283
Baru	11	LXVIII De schipbreuk	286
De bevrijding	14	LXIX De zeeschuimer	288
Weg met den kapitein	19	LXX Het bewijs van den schurk	293
Het eerste proefstuk	26	LXXI Een monster	295
De samenkomst	31	LXXII Martha en Alfred	297
De berechting	39	LXXIII De ontvluchting	301
Het tweede proefstuk	41	LXXIV Nog Martha en Alfred	303
Het bezoek bij den pastoor	44	LXXV Naar 't gerecht	307
De aanslag op de postkoets	47	LXXVI Alfred's belofte	310
Het geheim	53	LXXVII De moordpoging	312
Nieuwe plannen	57	LXXVIII Blankenberge	317
De aanval van Jan De Lichte	60	LXXIX Beschipdag	318
De verloofde	67	LXXX Kasper, de Zeebeer	321
Weer bij Livina	71	LXXXI Een kort gevecht	323
De bruid van den roover	74	LXXXII De Roeschaard	326
Arme Frans!	79	LXXXIII 't Gestoorde feest	329
Teruggevonden	85	LXXXIV De schipbreuk	331
De baanstroopers	88	LXXXV Zielenadel en snoodheid	334
Het bezoek bij den baron	93	LXXXVI De doodgewaande	337
De bruiloft	101	LXXXVII Op zoek	339
De aanslag bij den maalder	107	LXXXVIII De zeeschuimers aan 't werk	341
De bruid	112	LXXXIX 't Gerecht	344
Het gestoorde huwelijksplan	115	XC De Ronselaars	346
Nieuwe schelmerijen	118	XCI Gevangen	348
De uitvoering	123	XCII Jacques' list	351
Mulder Van Lierde	129	XCIII Naar Vlaanderen terug	354
Verraden	135	XCIV Naar de hut	356
Een sterfbed	140	XCV Een drama	359
Een oud bekende	143	XCVI Weer op « Zorgvliet »	362
Te Nazareth	148	XCVII Een zonderlinge ontmoeting	364
De trouwelooze dienstknecht	154	XCVIII Een smartelijk wederzien	366
Een klein woordje geschiedenis	158	XCIX De oude Huysman	368
Verdeeldheid	164	C In de kroeg van Slina	371
Jan De Lichte in de klem	170	CI De wraak van Rolf en Jacques	374
In « Den Engel »	172	CII De vergadering te Wenduine	376
De aanslag op de herberg	176	CIII Naar 't heksenduip	379
Te Oudenaerde	183	CIV De vliegende Hollander	383
Een helsch plan	186	CV De bijeenkomst	391
Bij de Zigeuners	190	CVI De zaken	394
Twee aanslagen	193	CVII De Huysman's	397
Twee schelmen	197	CVIII Ontmaskerd	399
Op 't Wolvenhol	202	CIX Te Wenduine	402
Booze voorgevoelens	206	CX Marie en Peter	403
De kinderroof	210	CXI Vereenigd	404
Opzoekingen	213	CXII Iets over smokkelen	404
Aan het ziekbed	218	CXIII Rond Thielt	413
In « De Duif »	220	CXIV Verdwaald	414
Van Meerdal en Dick	225	CXV Ieder op zijn eigen	421
Te Brussel	231	CXVI Rond Eekloo	424
De misdaad ontmaskerd	236	CXVII Nieuws	428
De zieke	239	CXVIII Wraak en verzoening	432
De pijnbank	240	CXIX Naar de bende terug	438
De Zinnelooze	245	CXX Rond Deinze	441
Gevonden!	252	CXXI De poets	446
Verder onderzoek	252	CXXII In « Den Katuil »	450
Thuis	256	CXXIII In 't gevang	454
Schrik	261	CXXIV IJzeren Simon	457
De kinderbeul	263	CXXV Ontsnapt	458
In de val	267	CXXVI Een bezwaard geweten	462
De schaking	271	CXXVII Smartelijk wederzien	466
Het gezin van Elza	276	CXXVIII Een ernstige waarschuwing	469
Een onaangenaam bezoek	278	CXXIX Nog de Zigeuners	473
Een ongeluk	280	CXXX Te Mechelen	477
		CXXXI Het plan	480
		CXXXII Een zonderling	485
		CXXXIII De vergadering	489